

DEBRECZEN

Keletmagyarországi Napló — XVIII. évfolyam 19. szám — 1941 január 24 péntek — Ára: 12 fillér

KITÓRT A POLGÁRHÁBORÚ ROMÁNIA TÖBB TARTOMÁNYÁBAN

A brassói hadtest csatlakozott a zendülő vasgárdistákhoz — Egyes romániai városokban a középületek a legionisták birtokában vannak — Galacon levették a helyőrség ellenállását és magukhoz ragadták a hatalmat

Antonescu rádiókiáltványában azt állította, hogy a kormány ura a helyzetnek, a zavargókkal szemben ellenállásra szólította fel a lakosságot

**A brassói rádió a légionisták hadijelentéseket adnak ki
Teleki miniszterelnök: Nagy megnyugtatóra szolgál, hogy sok német csapat van Romániában**

A romániai helyzet egyelőre áttekinthetetlen, de annyi bizonyos, hogy Románia a polgárháború és az anarchia küszöbén áll, ha ugyan a végzetes küszöböt át nem haladták az események.

Az ottani helyzet pontos megítélését megnehezíti az a körülmény, hogy a közvetlen táviró- és telefonösszeköttetés megszakadt. Kérülő utakon súlyos zavargások híre érkezik és a vasgárdisták szélső szárnyának erőszakos cselekedeteiről jönnek tudósítások. Másfelől az Antonescu-kormány a külföld felé olyan hivatalos jelentéseket küld, hogy »ura a helyzetnek«, de ezeknek a hangjából és szövegéből is ki lehet venni, hogy

Legújabb jelentés a román helyzetről

Belgrád, jan. 23. (Bud. Tud.) A Veeser c. délutáni lap a romániai helyzettel kapcsolatosan az alábbiakat jelenti:

A bukaresti rádióállomást a legionáriusok kezükben tartják. Több mint tízezer legionista, akik nagyrészt erdélyiek, brassóiak, aradiak, továbbá turnuszeveríniek és más városbeliek, kijelentették, hogy készek életüket áldozni a legionista állam megvalósításáért. Január 22-ike óta egész Dél-Erdélyben élethalál-hare folyik a legionista rendszer megvalósulásáért. A brassói hadtest csatlakozott a vasgárdistákhoz. Az egyik rádióállomás, amely bizonyára a legionisták kezében van, a brassói rádióállomás hullámhosszán estétől kezdve időnként hadijelentéseket ad a polgárháború állásáról. Az egyik ilyen közlés szerint Bucsecs tartományban (ide tartozik Brassó megye is) teljes erővel folyik a polgárháború és ügylátszik a legionisták mindenütt megszerzik a hatalmat. Szófiai jelentés szerint a Zóra közli, hogy Románia belsejében egyes városokban számos középület a vasgárdisták

a helyzet cseppet sem rózsás, sőt éppen veszélyes. Erre vallanak a szigorú intézkedések, melyeket a rend fenntartására foganatosítani próbálnak; ezeket is csak a megelőző zavargások teszik indokoltá. Például: a brassói rádióban közleményt olvastak fel, hogy a legionáriusok azonnal hagyják el a városházát. Tehát a brassói városházán a zendülő legionáriusok voltak az urak.

Nagy mérkőzés folyik a vasgárdisták szélső szárnya és Antonescu hívei között. Nagy kérdés, ki marad felül. Ezt az ellentétes jelentésekből még megjósolni sem lehet.

birtokában van. Bukarestben bár a helyőrség Antonescuhoz hűz, csak a vasútigazgatóság és rendőrigazgatóság van a karhatalom kezében. Más hírek szerint a katonaságnak sikerült az állami épületek egy részéből eltávolítani a legionistákat. Ismét más jelentések arról szólnak, hogy a turnuszeveríni és constanzai helyőrség Bukarest ellen vonult fel. Galacon állítólag a vasgárdisták levették a helyőrség ellenállását és magukhoz ragadták a hatalmat. Legújabb hírek szerint a harcok az ország belsejében, különösen Craiovában és Constanzában tovább folynak. Bukaresti jelentés szerint Horia Sima parancsot adott a legionistáknak, hogy hagyják abba az ellenállást és hozzátette, hogy a helyzet tisztázása érdekében tárgyalásokat kell indítani. Antonescu több kiáltványát közölte ma az egyik román rádióleadó. Ezekben megállapította, hogy a kormány ura a helyzetnek, másrészt viszont a zavargókkal szembeni ellenállásra szólította fel a lakosságot. A helyzet a valóságban áttekinthetetlen és igen bonyolult,

A bukaresti rendőrfőnökség még a legionisták birtokában van

Belgrád, jan. 23. A »Politika« részletes tudósítást közöl esütörtökön reggel a romániai eseményekről.

A tudósítás szerint a román miniszterelnökségen kijelentették,

hogy a hadsereg megszállta Románia városait a vérontás megállítására véget. Csak magában Bukarestben nem szállt meg még a katonaság egyes városrészeket. A miniszterelnökségi közlés szerint

ANTONSCU KIÁLTVÁNYA

A román vasutak katonai kezelésben

Antonescu államvezető kiáltványban hangsúlyozza, hogy a zavart bűnös kezek okozták. Akit támadás ér, kérjen segítséget a karhatalomtól. Antonescu táviratot küldött minden román külképviselethez és ebben közli, hogy a rendet sikerült helyreállítani. A hadsereg fegyelmezett áll Antonescu mellett. Minden olyan rádióhír, amely ezzel ellentétben van, merő kóhalmány. A hadsereg va-

ez azért nem történt meg, mert nem akartak további vérontásra alkalmat adni. A rendőrfőnökség is még a vasgárdisták birtokában van.

Jamennyi tábornoka és tisztje Antonescu mellett áll. A román rádió közli, hogy a román hadsereg egyetlen tagja sem csatlakozott a rendbontókhoz.

Oreșanu, a román vasutak vezetője közölte, hogy a román vasutakat katonai kezelésbe vették. Az állomásfőnökök a helyi katonai hatóságoknál azonnal jelentkezni kötelesek.

A bukaresti rádió felhívása:

Ne járjon az uccán, mert lövöldözésre kerül sor

A román rádió hivatalos közlemény formájában tudtul adta, hogy Bukarestben esütörtökön leszerelik az összes ellenálló alakulatokat. A közlemény felhívja a

lakosságot, hogy esütörtökön ne járjon az uccán, mert valószínűleg a leszerelés során lövöldözésre kerül a sor.

Ostromállapot egész Romániában

Szófia, jan. 23. Bolgár lapok jelentése szerint Románia minden részében esatlakozott a Vasgárda a felkészüléshez. Antonescu azzal válaszolt erre, hogy az ostromállapotot kiterjesztette az egész országra. Bukarestben este 10 óra után senki sem léphet az uccára. Ugy-

látszik, hogy Antonescu tábornok a hadseregre támaszkodik, amelyet vasgárdaellenes érzelmű tisztek vezetnek. Ezek a tisztek nagyrészt a legionáriusok által meggyilkolt Jorga és Madgearu tanárok követői.

Fegyverviselési és gyűléstiltalom

Budapest, jan. 23. Tegnap délelőtt a brassói rádió Suceava Traján légionárius parancsnok nevében közleményt olvasott be. Eszerint a parancsnok megtiltott minden legionárius gyűlést és tüntetést. A közlemény elrendeli, hogy a legionáriusok azonnal hagyják el a városházát.

A brassói rádióállomás délután 16 órakor rendkívüli román adásában kormányrendeleteket közölt. E rendeletek szerint azonnal be kell szolgáltatni minden fegyvert, löszert és robbanóanyagot. Azok a személyek, akik akár mint végrehajtó közegek, akár mint állami tisztviselők, jogosultak a

fegyvertartásra, azt 24 órán belül jelentésként be az illetékes katonai hatóságoknál és kérjék a fegyverviselési engedélyt. A rendelet alól mentesítik a tényleges tiszteket. A fegyverbeszolgáltatási rendeletet 24 órán belül végre kell hajtani.

A kormány azonnali hatállyal betilt minden nyilvános gyűlést és tüntetést. A rendelet megszegőit súlyosan büntetik. Azok, akik a büntett elkövetését akármilyen formában elősegítik, ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint maguk a tettesek. A rendelet megszegői felett a katonai bíróság ítélik, amelynek ítéletét 10 órán belül végre kell hajtani.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

A brassói hadtest Bukarest felé vonul

Az „Utro» című szófiai lap Ruszesukból érkezett jeleintésében a következőket írja a szerda esti helyzetről:

A Vasgárda és a kormánycsapatok között a késő éjszakai órákig tartottak az összetűzések. Antonescu kiáltványa a testvérharc megszüntetése érdekében nem hozta meg a várt eredményt. Vasgárdista részről azt állították, hogy Bukarestben a rádióadóállomás, a főposta, a telefonközpont, néhány minisztérium és néhány más intézmény a vasgárda hatalmában van. Bukarestben több mint 30.000 vasgárdista tartózkodik s ezek kétszáz arra, hogy életüket áldozzák a legionárius uralom megvalósításáért. Az említett vasgárdista forrás szerint a hadsereg állásfoga-

A helyzet Dél-Erdélyben

A harcok nagy véráldozatokkal jártak

Aggasztó hírek érkeznek Dél-Erdélyből is. E hírek szerint Nagyszebenben, Aradon, Temesváron, Lugoson és más helyeken a hatalom a parasztot és a munkásokat kezében van és az elmúlt napi harcok rengeteg véráldozatot követeltek.

Ehhez hasonló a helyzet Ó-romániában, Crajovában, Turnu-Szeverinben és más helyeken. A román

Berlini vélemény

Berlin, jan. 23. (MTI) Politikai körökben úgy látják, hogy Antonescu államvezető, aki továbbra is bírja a német kormány teljes bizalmát, ura a helyzetnek és rövidesen sikerül erős kézzel rendet te-

A vasgárda kiáltványa

A szófiai lapok szerint a bukaresti rádió továbbra is a légio kiáltványait közvetíti. A Vasgárda ezekben a kiáltványokban felszólítja a hadsereget, ne löjjenek a Vasgárdára, mert a gárda a királyért és a népért harcol. A gárdisták — mondják tovább — »nem félnek a haláltól és készek arra, hogy meghaljanak Codreanu és a többi elesett harcos példájára.« A katonáknak azonban tudniuk kell, hogy »minden vasgárdista halála az ország súlyos kára, mert az ország megint a szabadkőművesek és zsidók prédájává válik.«

Olasz hadijelentés a tobruki harcokról

A 230. sz. olasz hadijelentés: A görög harcúterén helyijellegű hadműveletek folytak, ennek során az ellenség érzékeny veszteségeket szenvedett. Repülőgépeink kisméretű bombákkal támadták az ellenséges csapatokat. Egyik vadászrepülőnk egy ellenséges gépet lelélt, többet megfutamított.

Tobruk erőssége körül szerdán egész nap folyt az elkeseredett csapata. Az ausztráliai csapatok délután vonultak be Tobruk városába, amely teljesen lángokban állott. Az öreg San Giorgio hajót dinamittal levegőbe roptatták. Az erőd nyugati szakaszán levő állások még mindig heves ellenállást fejtenek ki az ellenséges támadásokkal szemben.

A Tobrukban összevont erők egyetlen hadosztályból és néhány tengerész és határőrsztagból állottak. Az ellenségnek is el kell ismernie, hogy a várost támadó öt hadosztály veszteségei rendkívül súlyosak.

Légi erők ellenséges csapat táborhelyeket bombáztak. Ellenséges gépek

METEOR MOZGO másora:
MA UTOLJÁRA! Csak felnőtteknek!
Vihar Azsia felett
Conrad Weidt hatalmas filmje
Holnaptól: Salvator Rosa kalandjai!

Ugyanakkor felolvasták Antonescu kiáltványát, amely szerint a zendülő legionisták az egész országban megadták magukat. A kormány mindenütt ura a helyzetnek. A rend és nyugalom helyreállt. A kormány felhív mindenkit, hogy folytassa békés munkáját.

lalása közismert. Románia legnagyobb légi támaszpontjának, Tekecinak egész legénysége a forradalom oldalára állt. A craiovali, custensi és jassyi katonaság is csatlakozott a vasgárdához. A Dragulin tábornokról elnevezett brassói hadtest Bukarest felé vonul. Dél-Erdély néhány városában, így Nagyszebenben, Aradon, Temevárott és Lugoson »a parasztság és a munkásság támogatásával« a légio vette át a hatalmat. Ugyanez történt a regát néhány városában, mint Turnu-Severinben és Craiovában is. A szerdai napon, mondották vasgárdista helyen, sok halottja volt a forradalomnak és különösen Dél-Erdélyben folyt sok vér.

rádióállomás állandóan közöl a légionáriusokhoz felhívást, amelyben arra kéri őket, hogy ne harcoljanak, mert a harcok során elesett légionáriusok könnyebbé teszik azt, hogy a zsidók és a szabadkőművesek vegyék kezükbe a hatalmat. A tegnapi nap folyamán rengeteg véráldozatot hoztak a légionáriusok. Ezt a bukaresti rádió is elismerte.

remteni az egész országban. A Wilhelmstrassen határozottan megcáfolják azt a külföldről terjesztett hírt, hogy Horia Sima Németországba érkezett.

Dr. Nistor Cuormanu, a délerdélyi vasgárdisták vezetője szöveget intézett Horia Simához és felszólította, álljon a légio élére és mentse meg az országot a további zavargásoktól. Cuormanu így fejezi be szövegét: »Eljen Mihály király! Eljen a légio mozgalom!«

Egész Romániában, — írják tovább a lapok — nagy az izgalom. A küzdelem kimenetelét nem lehet előre látni. A harcok különösen azóta lángoltak fel, amióta megölték Victor Sillagit, az egyik legnépszerűbb vasgárdista vezetőt.

Az olasz lapok Tobrukról

Róma, jan. 23. (Stefani) A római lapok megállapítása szerint Bardia eleste után a tobruki események várhatóak voltak. A lapok egyidejűleg elismeréssel adóznak az erődíjmeny védőinek, mert a nagy fölényben levő ellenséggel küzdöttek és súlyos ember- és hadianyagvesztéseket okoztak nekik. Az ellenséges erők között volt De Gaulle egyik francia gépesített alakulata is. A Giornale d'Italia szerint ezt az alakulatot a Cyprusbba küldött s Szíriából érkezett csapatok alkották. Ezek az úgynevezett disszidens franciák Catroux tábornok parancsainak engedelmeskednek. A lapok végül hangoz-

tatják, hogy a tobruki események semmiképpen sem befolyásolhatják a háború menetét.

Angol jelentés szerint Tobruk kapitulált

LONDON, január 23. A Reuter iroda jelent: Tobruk tegnap kapitulált.

Donovan nyilatkozik újról

Belgrád, január 23. Donovan ezredes csütörtökön délelben az amerikai konzulátuson fogadta a bel- és külföldi sajtó képviselőit. Az újságírók kérdéseire kijelentette, hogy küldetése magánjellegű és nem hasonlítható Sumner Welles körutazásával össze. Ő elsősorban tájékozás céljából utazik, de egyben átadja az egyes országok vezetőinek Roosevelt személyes üzenetét. Donovan kijelentette, hogy péntekig marad Belgrádban és hogy meg fogja látogatni Cvetkovics miniszterelnököt, Macsek helyettes miniszterelnököt, Cincár Markovics külügy-

Budapesten megkoszorúzták Döring német őrnagy koporsóját

Budapest, január 23. A Bukarestben meggyilkolt Döring német vezérkarl őrnagy holttestét Bécsbe szállító vonat csütörtökön este háromnegyed 9 óra előtt néhány perccel futott be a budapesti ferencvárosi pályaudvarra. A pályaudvaron a m. kir. honvédség tisztiküldöttsége, valamint egy magyar és egy német katonal díszszakasz várta a vonatot. Az állomáson néhány percig vesztegő vonatonak a holttestet szállító kocsija mellett díszőrség állott fel. Kinyitották a kocsit és abba elsőnek a honvédség képviselője szállott fel és

APOLLO filmszínház.
Ma utoljára!
Mark Twain világhírű regénye:
Huckleberry Finn kalandjai
Főszereplő: Mickey Rooney.

miniszter és Pesics hadügyminiszter. Belgrádból Athénen keresztül fogja folytatni útját Törökországba, Palesztinába és Egyiptomba és még február folyamán visszatér Amerikába. Az amerikai helyzetről nem kívánt nyilatkozni Roosevelt bizalmasa.

Donovan ezredes további útiterveiből kiderül, hogy Budapestre nem látogat el.

néma tisztelgés után elhelyezte Döring őrnagy koporsóját a magyar honvédség koszorúját. Utána báró Röder Félix német ezredes tette a koporsóra a német szállítási vezetősége nevében örökzöld koszorúját. Végül a MÁV és a MÁV elnöke, vitéz Horthy István nevében Farkas Nirnsee Gyula igazgató helyezte el koszorúját. A megkoszorúzás után újból lezárták a koporsót szállító kocsit s a vonat lassan kigördült a ferencvárosi pályaudvarról, hogy Győrön és Hegyeshalmon át Bécsbe szállítsa a holttestet.

Rassovszky Kálmán előadása a dákokórán elmélet valótlanágáról

A debreceni Piarista Diákszövetség csütörtökön este tartotta ezidél első baráti összejövetelét az Angol Királynő fehértermében. Az összejövetelen igen sokan jelentek meg a Diákszövetség tagjai közül hozzátartozóikkal. Ott volt Kettessy Aladár egyet. tanár, dr. Bátor József piarista gimn. igazgató, dr. Batty Miklós házifőnök, dr. Tóth Kálmán táblai tanácselnök, vitéz dr. Tóth János táblalábró, dr. Fábian Sándor igazgató, dr. Kupinszky Sándor tb. városi tanácsnok, Germars Győző alezredes, dr. Grosz Jenő, dr. Somlyai József és dr. Tamás György bankigazgatók, Pohl Ferenc kertészeti felügyelő, Abraham András társulati igazgató, főmérnök, dr. Mikó Gyula c. rk. egyet. tanár, dr. Mihalovits Jenő gyógyszerész, dr. Müller István tanügyi fogalmazó, dr. Falk Tibor ügyvéd, Tőkés Barna nagyváradi kir. iparfelügyelő, dr. Bohn Ede orvos és még számosan.

Az összejövetelen dr. Rassovszky Kálmán, a Piarista gimnázium h. igazgatója „Óslakók-e a románok Erdélyben?” címmel nagyhatású előadást tartott. Magyarországon kezdettől fogva éltek idegen nyelvű népek, nemzetiségek — kezdte fejtegetését dr. Rassovszky Kálmán — akiket, mert a magyarság nem tudta kitölteni a volt határoktól kijelölt kereteket —, szíves vendégszeretettel fogadott, szüksége lévén munkás és harcos kezekre, megbecsülte őket, jogokat, kiváltságokat adott nekik és a legújabb időkig békeségben is élt velük. E nemzetiségek közül ma különösen a románok érdekelnek bennünket, akik még ma is óslakóknak mondják magukat, hivatkozva a sokszor hangoztatott dákokórán kontonnútasra. Az elfogultatlan történettudomány ezzel szemben megállapítja, hogy a románok beszivárgása III Béla idejében indult meg. Tömegesebb bevándorlással meg éppen csak a XIV. században találkozzunk. Királyaink szívesen fogadták őket, mert mint aféle nomád pásztorkok, elsősorban a hegyes, erdős lakatlan részeket szállták meg, ahonnan később a XV. és XVIII. század folyamán leereszkedtek az Alföld szélére is. Kedvezett bevándorlásuknak a török világ, a sok háború, úgyhogy a XVIII. század végére Erdélyben és a vele érintkező magyar részekben már csaknem túlsúlyba jutottak. A román történetírók azt állítják hogy Dáciának a rómaiak által történt kiűrtése után is a Kárpátok lejtőjén maradtak a latinizált dákok, a mai románok állítólagos ősei és innét gyarmatosították a XIV. században Moldvát és a Havas-

alföldet, majd Erdélyt, ahol tehát ők az óslakók és a magyarok jövevények. Ezzel szemben történeti tény, hogy Erdély mindössze 107-től 270-ig volt római tartomány, amikor Aurelianusz császár feladta Dáciát és egész lakosságát az alsó-Duna vidékére telepítette le. Ezek után 270-től 1220-ig nincs semmi nyoma a rómaiaknak, még kevésbé a románoknak. Az átvonuló gótok, hunok, avarok és gepida népek nyomokat hagytak, sőt történelmi feljegyzések szólnak róluk. Egyedül a románoknak nem maradt fenn semmiféle emléke az 1220. évig terjedő ezer év alatt. Ezt az ezeréves történelmi hézagot semmiféle dákokórán dajkamese nem tudja kitölteni. Ezenkívül még sok érdekes tényt lehetne felsorolni annak igazolására, hogy a románok nem óslakók. Pl. a román nyelven alig van tájszólás. Óláhok, moldvaiak, erdélyiek, sőt a Balkánon szétszórtan élő román néprétegek is csaknem teljesen azonos nyelven beszélnek. Ha már a harmadik században szétszóródtak volna, úgy hogy egyrészt Erdélyben maradt volna, másrészt a Duna alsó területein telepedett volna meg. Azután pl. tömördek a román nyelven az alban eredetű szó. Ez sem volna lehetséges, ha Erdélyből származtak volna, ahol őket az albanoktól nemcsak a Duna, de egész sereg barbár nép választotta el. Nincs továbbá Erdélyben egyetlen város, amelynek neve román. Így minden folyó, név magyar, német, vagy szláv. Néhány évvel ezelőtt Budapesten járt Macartney oxfordi egyetemi tanár, a magyar történelem alapos külföldi ismerője, aki ugyancsak megállapította hogy a pásztornép eredetű románok a hegyeken túlról szivárogtak be a Kárpátok medencéjébe. Óslakóknak tehát semmiesetre sem tekinthetők Erdélyben.

A tetszéssel fogadott előadást Kettessy Aladár köszönte meg.

Vígyszínház mozgó

Csak 16 éven felültek részére a legizgalmasabb amerikai világfilm:

Frankenstein fia

Fősz.: BORIS KARLOFF,
Lugosi Béla, Basil Rathbone, Lionel Atwill

Teleki miniszterelnök az országépítés feladatairól, az új javaslatokról, a román problémáról és a honvédelmi miniszter németországi útjáról

Budapest, január 23. A MÉP esztörtök este tartotta Esterházy uccai párhelyiségében vitéz Lukács Béla országos elnök elnöklésével ezévi első pártértekezletét. Vitéz Lukács Béla országos elnök az újévi munka megkezdésekor üdvözölte gróf Teleki Pál miniszterelnököt, a párt vezérét, majd Laky Dezsőnek tárcanélküli miniszterre történt kinevezéséről emlékezett meg, majd gróf Teleki Mihályról, a földművelésügyi tárcáról saját kérelmére történt felmentése alkalmából. Örömmel jelentette be, hogy

gróf Teleki Mihály továbbra is erőteljesen kíván résztvenni a párt munkájában, melyet a párt köszönettel fogad. Köszöntötte ezután báró Bánffy Dániel földművelésügyi minisztert, aki az erdélyi magyarság elismert értéke. A pártértekezlet az elnök javaslatára a második és harmadik alelnöki tisztséget vitéz Magasházy Lászlóval és Pataky Lászlóval töltötte be. A szervezési csoport vezetésével megbízta vitéz Paragó Edét, vitéz Bobory Györgyöt pedig megválasztotta a pártvezetés tagjává.

Bánffy földművelésügyi miniszter beszéde

Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter szólalt fel azután és köszönetet mondott a pártnak a meleg fogadtatásért és nagy bizalmáért, hangsúlyozva, hogy minden erejével igyekeznék fog a beléje helyezett bizalomnak megfelelni. Erdélyből, mint gazda és birtokos, magával hozta a földnek és az érte való munkának igaz szerzetét és ismeretét. Kényszerű távlatból, de beható érdeklődéssel viseltetett mindig az anyaország gazdasági és egyéb problémái iránt s így nem tájékozatlan. Elődjének javaslatát átvette és igyekeznék fog azokat a nemzet és ország érdekében értékesíteni. Láta és tapasztalta az erdélyi súlyos agrárreform rossz és jó oldalait és igyekeznék fog ezeket a tapasztalatokat is a nemzet javára értékesíteni.

— Elsőrendű fontosságú a falusi lakosságnak a kertes házhelyekhez való juttatása, de tudatában van annak is, hogy a nemzet tápláló és fenntartó eleme az önálló, független, gerinces kisgazdatársadalom, amelynek

megegésztését céltudatosan elő kell mozdítanunk. A kisgazdatársadalom azonban csak úgy tudja hivatását betölteni, ha kellő gazdasági tudással rendelkezik. Ezért a szakoktatás kiterjesztése a legfőbb problémáink egyike, nem kisebb jelentőségű azonban az árvizek és belvizek kérdése, amelyeknek szabályozását államosítva az egész országot átfogó egységes terv szerint lehet csak tökéletesen megoldani. De nem akar programot adni, ez talán nem is volna időszerű az ő részéről. Körülöttünk második éve dúl a háborús azért, mert mi nem forgatjuk a fegyvert, nem lehet mondani, hogy kívülről állunk rajta. Reánk a termelés munkája hárul. Mindent elkövetünk, hogy a termelést nemcsak folytathassuk, hanem felelhassuk is. Mivel a piac szükségleteihez alkalmazkodnunk kell, természetesen a mezőgazdaságot bizonyos irányításnak is alá kell vetnünk. Végül hangsúlyozta, hogyha valaha, a mai nehéz történelmi időkben nagy szükség van az egységre.

Teleki miniszterelnök beszéde

Azután gróf Teleki Pál miniszterelnök szólalt fel, megköszönte az üdvözlést, majd így folytatta szavait:

— A múlt év azt mondhatnánk, a nemzeti eredmények éve volt. Nagy területek és a magyar szívhöz különösen közelálló területek nagyszámú népességgel tértek vissza, nemcsak számbeli, de tartalmi gyarapodás is ez. Tartalmi gyarapodás egyes rétegekben, de tartalmi gyarapodás az ország gazdasági életének kiegyenlítésében is. Ma, amikor a visszatérés már néhány hónappal mögöttünk van, valahogyan egybefoglalhatjuk már a Felvidék, Kárpátalja, Észak-Erdély és a keleti országrészek visszatérésének jelentőségét. Az 1941. évet pedig, azt hiszem, a múlt évvel szemben, amelyet a nagy nemzeti eredmények évének nevezünk, a megnagyobboldott ország újjáépítése első évének nevezhetjük. Ezzel egyszersmind azt is megmondtam, hogy mi jellemzi munkánkat a múltban és a jövőben. A visszanyert országrészek beillesztésének munkája különösen nehéz munka volt, még azonban nincs befejezve a Felvidéken sem, nemhogy Erdélyben. A következő esztendő már az ország újjáépítésének munkája jellemzi, részben az ebbeli előmunkálatok alapján, jóllehet ez az év nagyon nehéz európai események éve lesz. De bármennyire is a nehéz, nagyon súlyos krízisek esztendje nem várhatunk addig, amíg ezek az idők elmúlnak. Elégge emberek vagyunk a magunk talpán és elégge magyarok, akiknek ősei már ezer nehézségen átjutottak ahhoz, hogy ilyen esztendőben is tudjunk nyugodtan és következően dolgozni.

A miniszterelnök ezután szólott a gazdasági, közigazgatási és kulturális legközelebbi feladatokról és a nagyobb

nemzeti feladatokról. Meltatta Laky Dezső közellátási miniszter munkavállalását, majd így folytatta szavait:

— Változás is történt a kormány összetételében. Végzetlenül, fájdalom azt, hogy Teleki Mihály barátunk saját kérelmére lemondott a földművelésügyi tárcáról. Bánffy Dániel báró harátom erdélyi. Örülök, hogy vállalta ezt a feladatot, mert nemcsak egy munkakört vállalt, amelynek úgy hiszem szakszerűen tökéletesen ura, de ezenkívül úgy érzem és már tapasztalatból is tudom, az alatt a keves idő alatt, amióta földművelésügyi miniszter, hogy nagyon hasznos, ha a kormánynak erdélyi tagja van. Még egy szót kívánok szólni erről a kérdés-komplexumról, az erdélyi pártokról. Én magam voltam, aki egyrészt mint erdélyi ember, másrészt mint Magyarország miniszterelnöke is, arra kértem az erdélyieket, hogy most még maradjanak együtt és egy erdélyi pártot, vagy erdélyi csoportot alakítsanak. Természetesen azonban, hogy a két párt, amely a kormányt támogatja, rokompárt, amely ugyanazt a célt szolgálja, ugyanazt a munkát végzi együtt és közösen.

Közigazgatási és törvényhatósági reform

— A közigazgatási változásoknak, mondjuk a közigazgatási téren való reformoknak egész sora vagy teljesen kész, vagy időközben kész lesz és azok egymásután a parlament elé fognak kerülni. Első a községi képviselőtestületek reformja, azután pedig a törvényhatósági bizottság szervezeti reformja, természetesen a törvényhatósági jogú városokat revízió alá kell venni, azután a megyei városi képviselőtestületek szervezeti reformja, azután a vármegyei tisztviselőinek kérdése van előttünk.

— Itt van végül a tanyai közigazgatás kérdése, amely egyike a legesleg-égetőbb és legelhanyagoltabb kérdéseknek. A felsorolt feladatokhoz járul az országos közigazgatási pótdadó bevezetése. A községi, vármegyei pótdadó-

rendszer arányosítása, ehhez fog járulni az alsófokú közigazgatási bíróságok szervezése és a jogorvoslati reform, végül a gyámügyi reform kérdése. Ez tehát az a program, amely közigazgatási téren áll előttünk.

Külpolitikánk változatlan

A parlament most meginduló munkájáról szólva utalt arra, hogy a parlament mai ülésén két törvényjavaslatot nyújtott be. Az egyik a háromhatalmi egyezményhez történt esatlakozásról szóló törvényjavaslat, amelyet nem szükséges jellemeznie, mert mondotta már többször, miért történt esatlakozásunk. Ezt mindenki egy történelmi folyamat következményének tekinti. A másik törvényjavaslat a jugoszláv-magyar barátsági szerző-

dásról szól. Mindkét törvényjavaslatot mint a beteg külügyminiszter helyettese nyújtottam be. A külügyminiszter egészségi állapota egyébként a határozott, komoly javulás útján van. A két törvényjavaslat, mint a külügyminiszter helyettese, hozzáfűzheti röviden, egész külpolitikánk jellemzésére, hogy külpolitikánk változatlan. Külpolitikánkat annyiszor jellemezte már hogy ennél többet mondani sem kell

A román probléma

Talán egy dolgot kell külpolitikánk vonatkozásában különösen megemlégetnie s ez a román probléma. Röviden végezhet vele, csak annyit akar mon-

dani, hogy nagy megnyugtatóra szolgál az, hogy jelenleg sok német csapat van Romániában.

A honvédelmi miniszter németországi útja

— A külpolitikai kérdéssel kapcsolatban meg emlékezni Bartha Károly honvédelmi miniszter németországi útjáról. A honvédelmi miniszter utazásával kapcsolatban a legvadabb kombinációk szálltak végig Budapest közbörritotta uccáin. Ennek következtében sem nem magyarázta a honvédelmi miniszter elutazását, sem nem exkuzálta, sem nem cáfolta. Tette ezt azzal a nyugodt tapasztalattal, hogy mindenféle mendemondától és esodavarástól mentesen nyugodtan végezhesse a magunk dolgát. Ehhez tartozik az is, hogy a honvédelmi miniszter Németországba utazott, hogy ott viszonyozzon egy látogatást és ott érintkezésbe lépjen a német véderő vezetőivel. Ez a rendkívül barátságos érintkezés a német és magyar hadsereg között állan-

dóan fennáll. Bartha Károly honvédelmi miniszternek már régebben kellett volna mennie Németországba, de eddig mindig közbejötték olyan események, amelyek megakadályozták őt abban, a dolgok úgy alakultak, hogy most került sor az utazásra. Ehhez nem kíván semmit hozzáfűzni és nincs mit magyaráznom.

Beszéde végén a miniszterelnök felsorolta, hogy milyen törvényjavaslatokat terjesztenek be és szavait így fejezte be:

— Nekünk magyaroknak az a feladatunk s ez ebben az esztendőben amelyet Széchenyi esztendőnek nevezünk, talán különösen jelkünk elől állhat a világ számára megmenteni a nemzetet. (Eljenzés taps.)

A vasúti korlátozásokról

Ezután Homonnay Tivadar interpellációt intézett a vasúti korlátozás ügyében.

A miniszterelnök válaszolt: — Az államvasutak személyi forgalmának több alkalommal történt korlátozását kizárólag a rendkívüli viszonyok miatt bekövetkezett üzemtechnikai helyzet tette elkerülhetetlenné.

A másik súlyos ok az üzemanyagok elsősorban az üzemi szén-szállítás éleg telensége. Remélem, hogy az időjárás javulása esetén február folyamán a vasutak kisebbmértvű szaporítását élet beléptetjük s a Virágvasárnap előtt héten az 1940 december 15-én meg hirdetett menetrendet minden korlátozás nélkül visszaállíthatjuk.

„Kevesebb kell heérni”

Ezután Laky Dezső közellátási miniszter szólalt fel. Az augusztus elejéig terjedő pár hónap nem lesz könnyű számunkra, de hiszem abban, hogy a kormány férfias fellépésével, határozottságával olyan közhangulatot teremti, hogy mindenki megérti, hogy kevesebb is be kell érni, azzal, ami

neki jut. Lesznek nehézségeink és esz-lozok elsősorban a ruhával és lőkép-pen a cipővel való ellátásra, amelyek nek megoldása e pillanatban éppen séggel nem látszik könnyűnek, de fel-tétlen bizalommal gondoskodunk ezeknek a kérdéseknek sikeres elinté-zéséről is.

Több cukrot kapnak a serdülő gyermekek

Budapest, január 23. A cukor forgalmának és fogyasztásának szabályozásáról az elmúlt évben kiadott földművelésügyi miniszteri rendelet megállapította, hogy a vidéki városokban és községekben a fejadag személyenként és hetenként 7 dekagramm. A közellátás-

ügyi miniszter most rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy ezekben a községekben a 12 évet betöltött, de 16 évet még be nem töltött gyermekek fejadagja, február hó harmadikától kezdve hetenként és személyenként 12 deka-

Kardoss Géza 30 éves színészi jubileuma

Művészi pályájának három évtizedes határkövéhez érkezett el Kardoss Géza, akinek a napokban adta oda Szeged város újabb négy éve a színházát. A nagy magyar színművész harminc évvel ezelőtt cserélte fel az apai patika gyógyszerész köpenyét a színész színes, változatos öltözékével. 1920-ig a budapesti Vigaszínház tagja, ünnepeit fővárosi színész, ezután 16 évig debreceni színigazgató. Az első színigazgató, akit a Kormányzó Ur Signum Laudissal tüntetett ki, tízéves színigazgatói működése után kapta a szép kitüntetést. A debreceni évek után három évig Kecskeméti színigazgatója, egy évig az egyik elsőosztályú cseretársulat direktora, most pedig Szeged Színházának élén áll Kardoss Géza, akinek nagy-szerű művészete sok forró sikerben virágozott ki a Csokonai Színház színpadán és akire jubileuma alkalmából meleg szeretettel gondol a debreceni közönség.

Görög cáciolat

Athénből jelentik: Sarrandos Demeter, aki Döring őrnagyot megölte, nem görög állampolgár. Görögországban teljesen ismeretlen. A merénylő idegen útlevelel érkezett, amelyet a görög konzulátus átmenő vízummal látott el. 1940 július 13-án érkezett, július 16-án távozott Görögországból.

HUNGÁRIA
filmszínház.

Ma először az első **MAGYAR BURLESZK:**
A pepita kabát

Millió bonyodalom! **Ölet!**
Humor! **Kacagás!**
Elsőrendű szereplők!
Előadások: d. u. 5, 7, 9 órakor!
Híradó!

A szezon legkiemelkedőbb zenei eseménye lesz a Casella-trió január 31-iki koncertje

A világhírű Casella-Bonucci-Poltronieri-trió 1930-ban alakult. Azóta 350 koncertet adott. Harminchat zenekarral. Szerepelt majdnem minden európai fővárosban, Amerikában és Egyiptomban. A világ egyik leghíresebb triója. Összjátéka olyan tökéletes mintha csak egy-egy hangszer volna.

A kiváló művészekből álló együttes

szereplése a magyar-olasz barátságra való tekintettel nemcsak művészi, hanem társadalmi esemény is lesz.

Az est társadalmi jellegére való tekintettel jegyeket az Olasz Kultúr Intézet félévi 2 pengő tagsági díjának egyidejű befizetésével díjmentesen bocsát rendelkezésre a Harmathy-könyvkereskedésben levő jegyiroda.

OLÁH GÁBOR ÉS A KOLLÉGIUM

Debrecen nagy költőjének 60-ik születésnapja alkalmából. —

Oláh Gábor, Debrecen nagy írója a napokban töltötte be életének hatvanadik évét. Betegségéből alig gyógyulóban is újabb alkotásokkal szolgálja a magyar kultúrát. Debrecen közönsége és irodalmi tényezői közelesen —, a nagy író felépülésekor — ünnepélyes keretek között kívánnak megemlékezni értesülésünk szerint erről az irodalomtörténeti évfordulóról. Vitéz Bánky Róbert társulata pedig ez alkalomból — előreláthatólag február végén — előadja a Csokonai Színházban Oláh Gábornak a Kollégiumról írt nagy szindarabját, melyet eredetileg a Kollégium jubileumi ünnepségein szándékoztak színrevinni.

Ez alkalomból érdekesnek tartjuk Zsigmond Ferencnek, a kiváló esztétának „A debreceni Kollégium és a magyar irodalom” c. művéből idézni a következő, Oláh Gábornak és a debreceni Alma Maternek viszonyára mélyen jellemző sorokat:

„A Bokréta-kötetek szerzői között legérdekesebb, legtöbbször, legtermékenyebb, legkülönösebb egyéniség Oláh Gábor. Érettségi vizsga után a budapesti egyetemre ment bölcsészeti karra haligatónak, de onnan is állandó kapcsolatban maradt a D. Főiskolai Lapokkal. Debrecennel még inkább. Késsé tülságosan is hangosan kezdte költői pályáját s hamarosan érezni kellett, hogy az ellene indított támadásokban van valami igazság. Ekkor gyökeresen és véglegesen megváltoztatta emberi magatartását. Nemcsak nyugateurópai utat nem tett többé, hanem Debrecenből sem mozdult ki, itt szülővárosában vetette me a lábát, mint valami fordított értelemben vett archimedési ponton, amelyből az egész világ sem tudja őt kimozdítani. Fakir — érzéketlenségűvé tette lelkét — vagy legalább ilyennek tudja mutatni — a közvéle-

mény tetszése és nemtetszése iránt, a társadalmi elismerés, vagy éppen rang és kitüntetések iránt. Középszkolai tanárként keresi kenyerét, s minden szabadpercét korlátlan uralkodóként tölti képzeletének birodalmában költői munkaködésének soha nem plhenő buzgal-mával. Nem térünk rá egyenlenségek mellett is kiváló jelentőségű költészetének esztétikai értékelésére. A debreceni Kollégiumhoz való viszonya érdekel bennünket, a fentiekben is voltaképpen erre gondoltunk. A debreceni Kollégium jeles költői tehetségu diákjai között a XX. század fordulójáig csak a Csokonai és Oláh Gábor a debreceni születésűek. Csokonai nem tudott egy helyben maradni, Oláh Gábor nem tud egy helyről kimozdítani. Az egyiknek a bor a szerelem, a társas vigadás örökös mámorra kellett, vagy kellett volna, a másik pedig remétel igénytelenségében érezte fölénét, vagy ellensúlyozza fogynatékossági érzését a külső világgal szemben. Mindazonáltal Oláh Gábor maga is Csokonai egyenes utódának és örökösének tekint magát, a debreceni közvélemény is annak látja őt. A Csokonai „komplexus” a magyarázata Oláh Gábor lelki különségének. — A Kollégium nevelte olyanná, amilyen, de sem meg nem tudott érnél később a Kollégiummal (néhány évig segédtanárroskodott benne), sem megtagadni nem tudja. Neki — mint Csokonainak is — saját nevelésnyájval szemben is teljes függetlenségre van szüksége, lelke nem „subscribálhat” semmiféle kényszer-szabályzatnak. A debreceni ifjúságnak is immár sok-sok évjárata tekint fel Oláh Gáborra a világi karriert magának csinálni nem tudó és nem akaró Csokonai-utódra. A debreceni Kollégium és Oláh Gábor pedig kimondott szavak nélkül is mindig érz egymásról, hogy elválhatatlanul összetartoznak”.

Rablással vádolt érmihályfalvi legények a debreceni törvényszék előtt

Két érmihályfalvi napszámosság került a debreceni törvényszék dr. Fövenyessy tanácsa elé. A vád szerint rablást követtek el a debreceni határban. Leütötték Mikó Sándor nagylétai gazdálkodót és elrabolták 15 pengőjét. A csendőrök hamarosan megállapították, hogy a két rabló Nagy Gábor és Szabó Gábor, akiket beismertő vallomásuk után átadtak a debreceni ügyészségnek.

A főtárgyaláson a vádlottak beismerő vallomást tettek. Érmihályfalváról azért jöttek be Debrecenbe, hogy itt munkát keressenek és pénzt vigyenek haza. Munkát nem kaptak és elhatározták, hogy pénz nélkül nem mennek haza, ha kell rablás útján is szereznek.

Az egyik országúti esárdában, a debreceni határban megismerkedtek Mikó Sándorral, aki a debreceni hetivásárról indult hazafelé. Hármában megittak egy liter bort, majd elindultak az országúton. Elöl ment Mikó, akit egy ólmos bottal fejbevert Szabó Gábor, majd a földre szédült embert Nagy Gábor boxerrel megütötte és lábával begurította a vizes árokba. Szerencsére Mikó nem borult arccával a vízbe és így nem fulladt meg. A rablók elszedték a gazdálkodó 15 pengőjét és otthagyták az eszméletlen véres fejű gazdálkodót és hazamentek Érmihályfalvára. Ott fogták el őket a csendőrök, akik Mikó Sándortól pontos személyleírást kaptak.

A két rabló beismerő vallomást tett, hogy mielőtt a rablással való pénzszerzéshez felvámoltak volna.

betörést kíséreltek meg két helyen is Debrecenben. Először Danczinger Lajos üzletét próbálták felnyitni, de nem sikerült a betörés, pórljártak a Déli soron is, ahol a Rothmann-üzlet feltörési kísérleténél megzavarták őket.

A bizonyítási eljárás befejezése után a bíróság tekintettel arra, hogy a két legény már volt büntetve, fejenként két és fél évi fegyházra ítélte őket. Az ítélet nem jogerős, mert az elítéltek enyhébb büntetést kérve a táblához fordultak.

A Szent Erzsébet Egyesület gyermekdelútlánja

A Szent Erzsébet Egyesület tegnap délután a Szárnyaskerek helyiségében nagysikerű gyermekdelútlánt rendezett. A gyermekdelútlán közönsége, sok-sok kis csöpp, kintőben szórakozott. Dr. Varga Emilné „A föld körül” címmel igen szép, érdekes, színes képekkel kísért előadásban vitte a gyermekeket láthatatlan vonaton a világ minden tájára. A tanulságos, értékes előadás mély nyomokat hagyott a gyermekek lelkében. Utána falatozás, uzsonna várt a gyermekekre, akik közül sokan egyéni mutatványokat mutattak be, énekeltek, szavaltak és maguk szórakoztatták kis pajtásaikat. Utána szép mesét hallgattak végig áhítatos figyelemmel a gyermekek, majd egy kellemes, vidám, de tanulságokban gazdag délután emlékével tértek haza.

— A madáreleséget korlátozták Angliában és az árát is felemelték 15 shillingről 80 shillingre.

Hogyan lehet Debrecenből vonaton Budapestre utazni

Az új módosított menetrend értelmében Debrecenből csak személyvonatok indulnak és így Budapestre is csak személyvonaton lehet eljutni.

Indul a vonat, mely egyenesen Budapestig megy 22.04 órakor. A 13.21-kor induló vonat csak Püspökladányig megy.

Van még egy lehetőség a Budapestre való utazás tekintetében és

pedig a füzesabonyi vonalon. A Debrecenből 4.54-kor induló füzesabonyi vonatnak csatlakozása van a Budapestre haladó sínúthoz, de ez nem biztos módja a Budapestre jutásnak, mert előfordul, különösen most gyakran, hogy már nincs hely a sínúton.

Budapestről 20 órakor érkezik vonat Debrecenbe.

Áradások Debrecen külsőségi területein

Az erős olvadás és megismétlődő esőzés Debrecen alacsonyabban fekvő csatornázatlan részein igen kellemetlenül érezteti hatását, mert a víztömegek a mélyedésekben összefolynak. A víz egyre nő, mert az elszivárgás csak csekély mérvű, mivel a talaj fagy még nem engedett fel. A kertek és telepek több uccáján bokáig járnak sárban, vízben és vannak gyalogjárdák, melyeket teljesen elborít a víz.

A villamos a köztemetői vona-

lon »vizi jármű« lett, mert elég hosszú távolságon a Köztemető oldalán sík vízben szaladnak a kocsik és a vágányok nem is látszanak ki a vízből. A megálló is víz alá került és az utas léphetet a vízbe a kocsirol leszállva, ha volt hozzá kedve.

A nyulási részen a Téglavető és Szotyori telep között is, ahol tavaly vált a nagy áradás, már megindult ismét a víz és nagytömegű víz szalad a Kishegyesi út felé.

Nagymennyiségű clánnal mérgezte meg magát a debreceni klinikán meghalt karcagi orvos

Hírt adtunk arról, hogy Karcag-ról eszméletlen állapotban a debreceni belgyógyászati klinikára szállították dr. Goldberger Izso karcagi gyakorló-orvost, aki ismeretlen méreggel öngyilkosságot követett el. Az 52 éves férfi néhány óra múlva meghalt anélkül, hogy eszméletre tért volna és így a debreceni rendőrség sem tudta kihallgatni. Dr. Goldberger Izso halálával kapcsolatban különböző hírek láttak napvilágot és hozzátartozói is azt hitték, hogy kerékpárkarambol következtében szenvedett agyrázkózással került be a

debreceni klinikára. Öngyilkosságának okát titokzatos homály fedi, búcsúlevelet sem hagyott hátra.

A tegnapi napon a debreceni törvényszéki bonctani intézetében felboncolták Goldberger Izso dr. holttestét és a boncolás megállapította, hogy a karcagi orvos nagymennyiségű clánnal követett el öngyilkosságot. A szörnyű mérgeből olyan adagot vett be, mely tíz ember életének kioltására elegendő lett volna. A debreceni rendőrség a boncolás eredményét közölte a karcagi rendőrkapitánysággal.

Milyen okmányokat kell készentartani a népszámlálásra

Az összeírásnál bevallott egyéni adatokat adókvetés céljára nem lehet felhasználni.

A népszámlálási nyomtatványokon foglalt kérdésekre mindenki köteles a valóságnak megfelelő válaszokat adni. A bejegyzett adatokat a lehetőség szerint eredeti okmányokkal kell igazolni. A miniszteri rendelet előírja, hogy ezeket az okmányokat a népszámlálás tartama alatt — február 1-től 15-ig — minden családban és lakásban állandóan készen kell tartani, úgyhogy ha a családnak bármelyik tagja van otthon, a család összes tagjaira, sőt az alkalmaszotakra vonatkozó okmányokat is fel tudja mutatni. A legfontosabb ilyen okmányok a következők. Mindenekelőtt a rendőrségi bejelentőlapok és a születési anyakönyvi kivonatok. Aztán az iskolai bizonyítványok, oklevelek, ipari és más képesítésekéről szóló bizonyítványok, a szürkeszínű katonai igazolványi lap, a polgári személyi lap, egyéb katonai és polgári okmányok, munkakönyvek stb. Újabb hangsúlyozzuk, hogy a törvény értelmében ezeket mindenki köteles készen tartani és a számlálóbiztos kívánságára felmutatni.

A számlálóbiztos az összeírás tartama alatt közhivatalnoknak tekintendő, munkájának megkezdése előtt közhivatali esküt tesz és a tudomására jutott adatokat, mint hivatalos titkot megőrizni köteles. Utasítva van, hogy a közönséggel udvariasan bánjék, viszont a közönséget is kéri a népszámlálás vezetősége, hogy a számlálóbiztos közérdektől munkájában ne akadályozza, hanem minden lehető módon segítse. A hatóságok tudják, hogy ma senkinek sem könnyű az élet. A közönségnek viszont azt kell tekintetbe venni, hogy a népszámlálást a kormányrendeletek értelmében záros határidő alatt feltételül be kell fejezni. Az összeírás munkája nem tűr halasztást. A közönség tehát ne vegye zaklatásnak, ha a számlálóbiztos sürgeti a nyomtatványok kitöltését, vagy az általa feltett kérdésekre a választ.

Mindenki nyugodt lehet, hogy a bevallott adatok csak az illetékesek kezébe kerülnek, azokat tisztán általános statisztikai célokra használják. Szigorúan tiltja a törvény külön is, hogy az egyéni természetű adatokat a hatóságok adókvetési célokra felhasznál-

ják. A háztulajdonos, vagy megbízottja köteles a számlálóbiztos kérdésére felvilágosítást adni, hogy a házban, illetve a lakásokban hány egyén tartózkodik. Ez azért szükséges, hogy az összeírásból senki ki ne maradjon.

A fodrász szakosztály tisztújító közgyűlése

Az Ipartestület fodrász- és kozmetikus szakosztálya, Glatz Károly elnöklésével tartotta meg tisztújító közgyűlést, melyen az egyesületet Nosztray Lajos képviselte.

A titkos szavazással megejtett tisztújításnak az eredménye a következő lett: elnökké választották Nagy Ferencet, alelnökké lettek: Glatz Károly és Nemes Alajosné. Az előjáróság rendes tagjai: Glatz Károly és Nagy Ferenc. Jegyzővé: Horváth Jenőt, pénztárnokká: Szeletzky Jánost, ellenőrké: Kelemen Istvánt és Sodi Sándort választották meg.

A tanoncvizsgáló bizottságot a következőképpen alakították fodrász szakosztály részéről: Nemes Alajosné, Pelles András, Nagy Ferenc, Biró Kálmán, Huszti Lászlóné, Biró László, Horgonyi Sándor, Zsuffa László, Hidegkuthy János, Ivanovits Lajos, Szeletzky János, Gönczy Lászlóné, Tolvay István és Király Lajos, a kozmetikusok részéről pedig: Gyarmathy Miklósné, Spitzer Erzsébet, Békessy Ella, Bernáth Józsefné, Goldmann Anna, Bányász Ilona és dr. Gácsné kerültek be.

A tisztújító közgyűlés Nagy Ferenc elnök zárószavaival ért véget.

A „Debreczen” képes naptárát minden trafikban és minden újságárusnál megveheti 12 fillérecétt.

ÍTÉLET A NYILAS ÖSSZEESKÜVŐK BŰNPERÉBEN

Kovarcz Emil nyilasképviselőt felmentette, a többi vádlott közül tizenkettőt fegyházra, illetve börtönre vagy fegyházra ítélte a bíróság

A budapesti törvényszék ötöstanácsa tegnap hirdetett ítéletet Kovarcz Emil nyilasképviselő és társainak bűnperében. Megelőzőleg a vádlottak az utolsó szó jogán mondták el védekezésüket. Lendvaytól az elnök megvonta a szót, mert politizálni kezdett.

Délben került sor ítélethirdetésre. A bíróság bűnösnek mondotta ki Kabai Jánost robbanóanyag felhasználása és jogosulatlan tartása bűntettében, egyrendbeli kormányzósértés vétségében és a törvényes jogrend veszélyeztetésének bűntettében, ezért összbüntetésül két és fél évi fegyházra ítélte.

Bűnösnek mondotta ki Bádonyi Oszkár, Cseh Kálmán és Bock Ádám vádlottakat robbanóanyag felhasználásának, illetve tartásának bűntettében, ezért fejenként másfél évi börtönnel sújtotta őket.

Völgyi János bűnösségét a törvényes jogrend veszélyeztetésének bűntette címén egyévi börtönnel sújtotta, vele szemben is öt évi jogvesztést állapított meg a bíróság.

Bűnösnek találta Lendvay Vincét és Balogh Józsefet ugyanezen bűncselekmény vétsége címén, az előbbi háromhavi, az utóbbit hatheti fegyházra ítélte. Szloboda Vilmost a feljelentési kötelezettség elmulasztásának vétsége miatt, Tóth Béla a törvényes jogrend veszélyeztetésének vétsége és Vig Jenő ugyanezen bűncselekmény miatt három-három, illetve egyhónapi fegyházbüntetést kapott.

Elítélte még a bíróság Vámos Kálmánt két hónapra, Cserepes Jánost egyhavi fegyházra. A többi vádlottat a bíróság bizonyítékok hiánya miatt felmentette.

A felmentett vádlottak között van az elsőrendű vádlott: Kovarcz Emil országgyűlési képviselő is.

Felsorolta ezután az elnök azokat a vádlottakat, akiket az ötöstanács felmentett, majd az indokolást ismertette.

Az indokolás megállapítja, hogy a nemzeti szocialista mozgalomnak 1938 tavaszán számos vasúti közalkalmazott tagja volt. Az 1938. május 20-án kiadott 3400—1938. M. E. rendelet első szakaszának rendelkezése folytán a közalkalmazottak a pártból részben ténylegesen, részben formailag kiléptek.

A kilépések napján ezzel egyidőben megindult a vasutasok visszaszervezése, illetőleg további beszervezése.

A jelen bűnper ennek a szervezésnek a kiépítését és módszereit öleli fel. Ebben a munkában irányító szerepet játszott: Kabai János, Völgyi János és Angyal István, akik szervezkedtek, agítottak és utasították az alattuk álló szervezőket és csaknem minden vonatkozásban elhatározó befolyást gyakoroltak a vasutasok titkos szervezési módszereit, közelebbi és távolabbi célkitűzéseit illetően. A módszer titkos volt, a törvényes jogrend törvényellenes megváltoztatását foglalta magában. A vasutasokat római számok alatt tartották nyilván.

Angyal István tevékenysége mind céltudatosabbá vált Kabai János és Völgyi János bekapcsolásával.

Az említett tiltó rendelkezés nem jelentett számukra akadályt. A szervezkedés röpiratok terjesztésével igyekeztek hatékonyabbá tenni. Több ezer embert szerveztek be.

Kabai János 1938-ban a hungarista mozgalom tagja volt és a vasúti mozgalom ideiglenes vezetője lett. A 3400-as rendelet kiadása után a karoltékokat megsemmisítette, de a vasutasok szervezése titokban még hatékonyabban tovább folyt. Kabai Kovarcz Emilrel is tárgyalt ebben a kérdésben, beszervezte Bádonyi Oszkárt és Cserepes Jánost és további szervezésre is adott utasítást. A titkos szervezés akként történt, hogy a tagokat szám szerint tartották nyilván „VF” igazolvánnyal.

Bádonyi Oszkár a keleti pályaudva-

ron szervezkedett. Kabai János 1939 nyarán a keleti pályaudvaron Bádonyi Oszkár és Cseh Kálmán előtt a tagok felvételéről beszélt és kijelentette, hogy közeledik az idő, amikor ők fegyveresen fognak működni a keleti pályaudvaron. Kabai János Angyal Istvánnal együtt felkereste lakásán Bádonyi Oszkárt és tárgyalt vele a párt-szervezés kérdéseiről, valamint a 3400-as rendeletről. Kabai jelezte Bádonyi és Cseh Kálmán előtt, hogy kézigranátokat is fog hozni a terroreszekmenyekhez.

Az elnök ezután megállapította, hogy mely robbanóanyagok és fegyverek voltak alkalmasak emberélet kioltására. Majd Bádonyi Oszkár vasúti kordár szerepével foglalkozott, akinek kormai kijelentése indította el a nyomozást és leplezte le a nyilas meg-

Bartha Károly honvédelmi miniszter megérkezett Berlinbe

Berlin, január 23. Bartha Károly honvédelmi miniszter a német hadsereg főparancsnokság meghívására és Keitel tábornagy budapesti látogatásának viszonzására csütörtökön reggel a menetrendszerű bécsi gyorsvonattal küsszámú kísérettel Berlinbe érkezett. A miniszter fogadására a berlini Friedrich-strassei pályaudvaron többek között megjelent Keitel tábornagy, a német hadsereg főparancsnokság főnöke, Haase altábornagy, Berlin város katonai parancsnoka, magyar részről pedig jelen volt Sztójay Döme titkos tanácsos, berlini magyar követ és Hollán Sándor követségi titkár.

Az üdvözlés után Bartha Károly honvédelmi miniszter és kísérete elvonult a pályaudvar előtt felállított díszszázad arcéle előtt.

mozdulást.

Külön-külön foglalkozott az ítélet indokolásában az ötöstanács a többi elítélt szerepével. Megállapította, hogy Lendvay és Balogh a déli pályaudvaron szervezték a vasutasokat, illegális röpiratokat és löszert halmoztak fel.

Nehéz helyzetben volt a bíróság — folytatta Héthelyi elnök az ítélet indokolását. — Arra azonban, hogy a rendőrségen a detektívek bántalmazták volna a vádlottakat, semmiféle adat nem merült fel.

Arra sem merült fel adat — folytatta az elnök —, hogy az elítéltek lelki kényszer hatása alatt tettek beismerő vallomást, e beismerő vallomások logikus kapcsolata, a másirányú bizonyítékokkal, szolgáltatották az ítélet alapját.

Az elnök végül az ítélet indokolásának jogi részével foglalkozott, majd úgy a vád, mint a védelem bejelentette perorvoslatait és így az ügy iratai rövidesen felkerülnek a Kúriára.

mialatt a katonazenekar a díszinduló játszott. A honvédelmi miniszter és kísérete ezután gépkocsiba szállt és Adlon-szállóbeli lakására hajtatott.

A magyar honvédelmi miniszter és kísérete három napig marad a német fővárosban, majd a nyugati hadszíntér megtekintésére utazik.

A magyar-német társaság csütörtökön délelőtt az Adlon szálló-
dában ebédel adott vitét Bartha Károly honvédelmi miniszter tiszteletére. Este a honvédelmi miniszter és kísérete a Bristol szállóban Keitel tábornagy, a német haderő főparancsnokság főnökének vendége volt. Vitéz Bartha Károly a pénteki nap folyamán látogatást tesz Sztójai Döme m. kir. titkos tanácsos, berlini magyar követnél.

ÖSSZEÜLT A KÉPVISELŐHÁZ

A berlini egyezményhez való csatlakozásról és a magyar-jugoszláv szerződésről szóló javaslat beterjesztése

A karácsonyi szünet után tegnap ült össze a képviselőház. Az ülés megnyitása után Tasnádi Nagy András elnök megemlékezett a kormányzó fiúunokájának születéséről, amely alkalomból a képviselőház nevében kifejezte az államfő előtt szerencsekívánatait. Bejelentette, hogy Kallio volt finn köztársasági elnök elhunytá alkalmából a képviselőház részvétét tolmácsolta a testvérmemzet budapesti követének, majd elparancsoltta Huszár Mihályt, aki három cikluson át volt a sárvári kerület képviselője.

Teleki Pál gróf miniszterelnök beterjesztette a három hatalmi egyezményhez való csatlakozás, valamint a magyar-jugoszláv barátsági szerződés beikkelyezéséről szóló törvényjavaslatokat, továbbá más kisebb javaslatokat.

Az elnök ezután napirendi indítványt tett. Eszerint a Ház legközelebbi ülését 28-án, kedden tartja. Az ülés napirendjén a három hatalmi egyezményhez való csatlakozást és a magyar-jugoszláv barátsági egyezményt beikkelyező javaslatok tárgyalása szerepel.

A Köztemető sugárúti-bejáratát és az Emerich-telep több uccáját elborította a víz

A tegnapi napon a debreceni tűzoltókat a város két különböző pontjára is hívták a feltorlódtó víztömeg kiszivattyúzására. Az első hívás délután 3 óra tájban a Köztemető gondnoki hivatalából érkezett, Kegyes Ferenc gondnok kért intézkedést a Köztemető sugárúti bejáratánál hőléből és esővízből összegyűlt vízmennyiség kiszivattyúzására. A sugárúti körönd-rész ugyanis ninosen esatornáva, itt meggyűlt az olvadás vize és a délutáni órákban a Köztemetőbe érkező látogatók, amint leszálltak a vilamosról, csak a legnagyobb nehézséggel tudták megközelíteni a Köztemetőt. Kegyes gondnok kérésére nyomban szivattyúval egy tűzoltócsoporthoz érkezett a Köztemető bejáratához és hozzáfogott a munkához, mely csak a késő éjszakai órákban ért véget.

Ugyancsak értesítették a tűzoltókat, hogy az Emerich telep több uccáján, különösen az Emerich, Arnold és Bezeda uccák egyes ré-

szein is felgyűlt az olvadás és eső okozta víztömeg és szinte járhatatlanná tette az uccákat, egyes házaknál pedig fenyegetett a megnövekedett víztömeg. Ide másik tűzoltócsoporthoz vonult ki szivattyúval, mely percnként 800 liter vizet szív fel. Itt már nem tudták a tűzoltók befejezni a munkát és éjjelkor újabb csoport ment ki a helyszínre váltás végett és ez folytatta a megkezdett szivattyúzást, mely előreláthatólag 1—2 napig is eltart. A tűzoltók derekas munkája nyomán valamennyi elöntött helyen sikerül a vizet leszivattyúzni és a forgalmat helyreállítani.

Megakarja ismerni DEBRECEN?

Vegye meg a

Debreceni címtárt

kapható minden könyvkereskedésben.

1941. január 24. péntek. 5

Petróleum

érkezett.

Január hónapra szóló beszerzési engedélyek még a mai napon beválthatók.

Veszprémy István
Déli sor 2. sz.

Szegedet újabb árvíz-veszély fenyegeti

1400 ház omlott össze a víz alá került tanyavilágban

Szegedet az olvadás által megnövekedett víztömegek újabbáradással fenyegetik. Különösen áll ez a tanyavilág, ahol már is egész családok gyerekestől, házastól, családostól a jeges vízben telelnek. Közben egyik ház a másik után dől össze, eddig 1400-ra teszik a beomlott házak számát. Vízben úszó bútordarabok, elmerült lakások nyújtanak szomorú képet. Közülük 40 kilométeren át vadvíz mindenütt és pillanatnyilag 40.000 lakos van veszedelemben az egyre dagadó víztömegek miatt. Mindenki retteg itt, a szegedi tanyavilágban a tavaszi olvadástól. Azt mondják az emberek, hogy olyan a föld most, mint a vízzel telt pohár. Ha egy esőpárta jön rá, kifolyik... A hatóságok mindent elkövetnek, felvették a harcot és szívesen küzdenek a derék magyar emberekért. Tavasszal a poshadt mecsarak a tifusz fészévé változnak, ezért már kezdetét vette a tifusz elleni kötelező oltás. Akiknek tanyáját elöntötte a víz, hogy az lakhatatlanná lett, szekerekkel, batyukkal, gyerekekkel a városi barokok felé veszi útját, ahol elhelyezést nyernek... A tavaszra újból fenyegető árvízveszedelem elé pedig komoly aggodalommal tekint mindenki.

Eredményes volt a retorzió

A románok szabadon engedték Tóth István hidvégi birtokost

KOLOZSVÁR, január 23. Az Albina Bank nagyszabedű főintézetétől távirat érkezett, hogy Tóth István hidvégi birtokost, akit a román hatóság letartóztatott és akit a braillai haditörvényszék elé állítottak, most szabadlábra helyezték. Ezzel kapcsolatosan dr. Hatleganu Emil és dr. Socol Aurél ügyvédek megjelentek dr. Inezedy-Joksmán Ödön főispánnál és kérték közbenjárását abban az irányban, hogy a Tóth István letartóztatásért megtorlasképpen őrizetbevevett Pecula Marius, az Albina kolozsvári fiókjának igazgatóját helyezték szabadlábra. Minthogy Tóth István szabadlábrahelyezése időközben hivatalos úton is megerősítést nyert, a belügyminiszterium rendelkezésére a kolozsvári rendőrfőkapitányság most megszüntette Pecula Marius további őrizetbentartását.

Zászlót kapnak Bocskai hajdúinak kolozsvári leszármazottai

A hajdúhadházi református egyházközség Erdély felszabadulásának emlékére egy dísz-zászlót készítettett és azt határozta, hogy azt a kolozsvári református egyház alsóvárosi gyülekezetének ajándékozza. Az indította erre a határozatra a hajdúhadházi református egyházközséget, hogy a leváltári feljegyzésekből megtudta, hogy a hős-tati reformátusokat egykor innen telepítette Kolozsvárra Bocskai fejedelem. Az egy családhoz tartozás és a testvéri ragaszkodás kifejezéséül küldöttség fogja elvinni az ajándékszűzlőt Kolozsvárra. Az ünnepélyes átadás idejét március 15-re öbájtják tenni.

— Elindult Pomerániába a berlini gyermekek első üdülő csoportja. A gyermekekkel orvos is utazott.

HIREK

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda.
 Debrecen, József kir. herceg uca 1. szám.
 Telefon nappal: 27-89. (3 mellékállomás).
 Éjjel 27-89. — Előfizetési árak havonta
 3.— pengő, negyedévenként 9.— pengő,
 félévre 18.— pengő, egész évre 36.— pengő.
 Ára hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata január
 18-án reggel 8-tól, 25-én reggel 8-ig:
 „Megváltó” Piac u. 18. telefon: 14-69.
 „Muraközy” Piac u. 72. telefon: 37-33
 „Bocskay” Cegléd u. 22. telef.: 29-14.
 „Csokonay” Mester u. 43. tel.: 10-15.
 „Árpádfejedelem” Csapóker Jánossy
 uca 44. szám.

Hősök naplója

1915. január 22. — A volt erdélyi 38. honvéd hadosztálynak a galíciai Tarnóvól délre folyt állásharcát alatt Binder Ernő, volt 23. honvéd gyalogezred-beli szakaszvezető, az orosz fővédelmi vonal előtt felderítő szolgálatot végzett, amiközben a 12 főnyi járőrével lesbe állott és egy orosz járőrt el is fogott. Ekkor a foglyokat mindjárt a helyszínen kivallatta és megtudta tőlük a legközelebbi orosz tábori őrs helyét, a járőr hét emberével immár azt közelítette meg, majd azt a kunyhót, amelyben az orosz tábori őrs a nagy hidegben meghúzódott, körül fogta. Utána a figyelőkön hátul rajtaütve elfogta azokat s végül a házból kijövő orosz katonákat esendően egyenként fogta el és fegyverezte le. Eképen Binder szakaszvezető páratlan elszántsággal összesen tizenhét oroszot ejtett foglyul, akiket a lefegyverezés közben sorjában hasra fektetett és honvédekkel sakkban tartott. Nem is volt orosz, aki moccanni mert volna, mert tudták hogy annak aki szökni akart volna, ugyancsak be-fellegzett. A vállalkozás pompás sikerét, valamint Binder szakaszvezető kiválóan bátor és ügyes magatartását a nagyvezénylő vitézségi éremmel jutalmazták.

— Jány tábornok, a honvédség protestáns szervezetének főgondnoka. Vitéz Jány Gusztáv m. kir. altábornagyot kinevezték a m. kir. honvédség protestáns egyházi szervezetének főgondnokává az 1941. január 1-től 1943. december 31-ig terjedő időre.

— A debreceni ref. egyház tanyai egyházközségének tanácsválasztó gyűlése szombaton reggel 8 órai kezdettel a Nagytemplomban lesz megtartva.

— Pál jogszólv kormányzóherceg tiszteletére Belgrádban estebédet adott báró Bakácz-Besseney György belgrádi magyar követ és felesége. A régens hercegen kívül megjelent Olga királyi hercegnő is, valamint sok szerb és magyar előkelőség.

x Dr. Lovag Schmidt Félix főorvos betegségéből felgyógyult és rendeléseit az OTI bérpalotában ismét megkezdte.

— Most van 1300-ik évfordulója annak, hogy a horvát nép átvette a kereszténységet. Ebből az alkalomból a Velebit hegység legnagyobb esúsan, a tengerpart közelében 50 méteres betonkeresztet emelnek.

— Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter influenzában megbetegedett. Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter influenzában megbetegedett és lakásán gyógykezelik. Néhány napig ágyban kell maradnia. Betegsége alatt a földművelésügyi miniszter nem jelenhet meg a Magyar Élet Pártja ma esti értekezletén s így a tervezett felszólalás is elmarad.

— A debreceni sajtókamarai kerület útkára Benyovszky Pál. Az Országos Magyar Sajtókamara elnöke, vitéz dr. Kolosváry-Borena Mihály a debreceni kamarai kerület titkári teendőinek elvégzésével az 1941. évre Benyovszky Pál hírlapírót bízta meg. Működési köre Hajdú, Szabolcs és Szatmár vármegyék területén megjelenő lapokra terjed ki.

Báltrevezők

FIGYELMEBE

Beli meghívókat, belépőjegyeket, tanrendet, plakatot, villamosplakátot és minden egyéb nyomtatványt egy vagy többszín nyomással, egyszerű vagy díszes kiutalásban, kisebb vagy nagyobb példányszámban olcsón, tisztességgel készírt.

LAPUNK

NYOMDÁJA

A Tiszántúli Könyv- és Lapkiadó Rt. József kir. u. 1 (Vigimozsi bejárat mellett) Bika barház

— Elmaradt báró Atzél Ede előadása. Tegnap délután az Egyesült Ker. Nemzeti Liga helyiségét zsúfolásig megtöltötte a nagyszámú közönség, hogy meghallgassa báró Atzél Ede nek, az erdélyi magyarság kimagasló alakjának rendkívül érdekesnek ígérkező előadását Erdély megpróbáltatásairól; az elmúlt huszonnégy esztendő alatt. Az érdeklődő közönség mintegy fél-óraig várt, amikor vitéz Tóth János ügyvezető elnök bejelentette, hogy az előadó nem érkezett meg. Valószínűleg a vonatkorlátozás miatt nem jöhett el idejére báró Atzél Ede.

— A Csapó-uccai Egyházközség kulturstje. A Csapó-uccai Egyházközség a szokásos évi kulturstjét az idén is megrendezi a Déri műzeum dísztermében. Az est február 11-én lesz és ez alkalommal előadónál Kiss József tankerületi főigazgatót sikerült megnyerni. A szép műsorban szerepelnek dr. Gavallér Lajosné úrhölgy, aki ének, Gergely Ilona Dóczy intézeti tanítónő szavalattal és a Dóczy tanítónőképző énekkara B. Szűcs Ferenc tanár vezényletével. A kulturst igen színvonalas és szórakoztató is lesz.

— Hol lakhatik Churchill? Egyik francia lap azzal a kérdéssel foglalkozik, vajon hol lakhatik jelenleg Churchill, miután a Downing Street 10. számú házat, az angol miniszterelnök ösi szállását, nemrég egy német repülőgömbömbombadöntő, Churchill családjával egy darabig még a ház légvédelmi óvóhelyén lakott, azután azonban ismeretlen helyre költözött. A francia lap szerint az angol miniszterelnök valamelyik londoni bombabiztos légvédelmi pincében tartózkodik, de tartózkodási helyét szigorúan titokban tartják.

— Az egyiptomi parlamentben bejelentették, hogy az angolok megvásárolják az egyiptomi gyapottermést és a tárgyalások már megindultak.

— A magyar kézművesipar évi termelésének értéke egy milliárd pengő és a területgyarapodással visszatért iparosokkal az önálló mesterek száma negyedmillióra emelkedett. Az IPOK évi jelentése, mely most készült el, rámutat arra, hogy a kézművesipari termelés a hitelszűkülés és korlátozások miatt egyre nehezebb helyzet elé kerül.

— Háromhónapi fogházra ítélték el Kancsár Márton MÁV üzemi altisztet, aki elaludt őrbódéjában és nem engedte le a sorompót a pestkörnyéki Zápolya uccánál és ezzel előidézte a tragédiát, hogy egy személyautó belerohant a váci gyorsvonatba. Az autó két utasa meghalt, Kancsár azzal védekezett, hogy nagyon terhes volt a szolgálat és teljesen kimerült a 24 órai szakadatlan munkában.

— Megállapították Haydn műveinek hiteles jegyzékét, mert az utóbbi időben igen sok zenemű került közkezre, melyekről azt tartották, hogy a nagy zeneszerző művei. A hiteles jegyzék a kopenhágai egyetemi rektor állította össze, hosszú kutatás után.

— Január 31-én tárgyalja a kúria a Wirth-ügyet. Wirth Károly és 13 társa felségserzési és állam-felforgatói ügyében, amelynek elsőfokú ítéletét a vád és védelem egyaránt megfellebbezte, a kúria január 31-ére tűzte ki a tárgyalást. A kúriai tárgyaláson Török Géza, a kúria elnöke fog elnökölni, az ügy előadója pedig Tóth István kúriai bíró lesz.

— Nyitrai lefénképezik a részeg embereket. Nyitra város rendőrhatalma új módszert vezetett be a részeges emberek megbüntetésére. Ha a rendőrök észreveszik, hogy valaki ittasan dülöngézik az utcán, azonnali elkísérik egy fényképezőgéppel, ki róla azonnali, tüstént felvett képet készítenek. Ezt a fényképet másnap reggel aztán a város valamennyi éttermében és kocsijában kifüggesztik a következő felirattal: „En részeges vagyok!” A hatóságok megállapították azt, hogy ez az új fajta gyógyszer már eddig is meglepő eredményt járt: Nyitra nagyon megszaporodott a józan emberek száma.

— Rava olasz miniszter tegnap reggel meghalt. Rava 1908-ban mint önkéntes vett részt az olasz Szomáli földért vívott harcokban. A fasizmus megalapításában is részt vett, Tripoliszi főtitkár, majd alkormányzó lett, végül az olasz Szomáli föld kormányzójává nevezték ki. Rava ismertevű író és festő volt. Haladott kora ellenére résztvett a mostani háborúban és Kirenaikánál megsebesült.

— Spanyolországba 12.000 gyermeket vittek haza francia földről. A gyermekeket a polgárháború idején vitték át a francia határon.

— A „Ferenc József” keserűvíz régóta kitűnően bevált háziszor, megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél biztos, enyhe és biztosan ható, természetes hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

— Egy igazgató halála a síkos út miatt. Hogy milyen súlyos következményei lehetnek a síkos járdának, arra szomorú példát mutat dr. Buday Károlynak, volt sátoraljaújhegyi, később fővárosi tanárnak, aki a Baresay gimnáziumnak nemrég lett igazgatójává, esete. Karácsony előtt történt, hogy Buday Károly igazgató a síkos úttal szembe esett és a lábát törte. Már a gyógyulás útján volt a Bakay-klinikán, amikor trombózis támadt, amely a nagytudású, kiváló igazgató halálát okozta. Buday Károly igazgatót nagy részvétellel temették el.

— Zsidó istentiszteletek. A debreceni statusquo ante izraelita anyahitközség templomaiban az istentiszteletek rendezése január 24.—31.: Pénteken este mindkét templomban fél 6 órakor, szombat reggel 7 órakor, délelőtt a Kápolnási uccában (Ifjúsági), negyed 10 órakor, felhőknek feltízzenegy órakor, délután mindkét templomban 3 órakor, a Kápolnási uccában (Ifjúsági), félnegy órakor, este mindkét templomban negyedhat órakor, köznap reggel mindkét templomban félhat órakor, este 4.50 órakor. — Hítszónoklat: szombaton délelőtt a Kápolnási uccában Rabbiság.

— A Keresztény Ifjúsági Egyesület, a Kistemplomban hirdett külmiszi ünnepélyét, január 26-án, délután 6 órai kezdettel, az egyesület nagytermében. (Piac uca 36. I. em.) tartja meg. Előadást tart: Nagy István diakonissza intézeti igazgató-lelkész. Az ünnepély műsorát még szavalatok s énekszámok fogják bővíteni. Belépődíj nincs. Minden érdeklődőt szeretettel hív és vár a KIE.

— Számlalobiztosok figyelmébe. A népszámlálás vezetője közli a kijelölt számlalobiztosokkal, hogy a legközelebbi összegyűlés ma délelőtt 11 órakor lesz a városháza közgyűlési termében. Ezen az összegyűlésen résztvesznek a belvárosi, kertvárosi és telepi számlalobiztosok és számlalobiztosjelöltek, — azoknak a tényleges tanítóknak kivételével, akik iskolájukban tanítással vannak elfoglalva. Résztvesznek a tanyai számlalobiztosok közül azok akik esküt még nem tettek. A belvárosi, kertvárosi és telepi számlalobiztosok esküvételére részükre a nyomtatványok kiosztása stb. folyó hó 27-én, hétfőn délelőtt 10 órakor kezdődik a városháza közgyűlési termében. A tényleges szolgálatban álló tanítók hasonló célból 27-én, hétfőn délután 5 órakor jelenjenek meg ugyanott. A népszámlálási felülvizsgálók legközelebbi összegyűlése 28-án, kedden délután 5 órakor lesz a városháza közgyűlési termében.

— Ezerpengős pénzbüntetés a minimális munkabé kijátszása miatt. A miskolci városbírósg 1000 pengőre ítélte a miskolci Pannónia Kötőgyár felelős üzemvezetőjét, Hell Lászlót, aki súlyos kihágásokat követett el a minimális munkabéknél 20 százalékkal kevesebbet fizetett az üzemében dolgozó 80 leányuk és a fizetéses szabadságokat sem adta meg. Az 1000 pengős pénzbüntetés behajthatatlanság esetén 25 napi elzárásra változtatható át.

— Leánygimnázisták vállalták egy erdélyi menekült csecsemő keresztanyaságát. A napokban nyolcvan erdélyi menekült érkezett Szolokra köztük Szabó Zsigmondné, akinek férje román állampolgár lett és üldözött feleségét magyarsága miatt. Az asszony másfél éves kislányát kénytelen volt elmenekülni. A kisgyermek azonban apa meg nem volt megkeresztelve mert az apa görögkatolikus akarta, az anya római katolikusnak. A szoloki városlélemből keresztelték meg a kisgyermeket, Gyözö névre, a kereszt anyaságot a szoloki leánygimnázium egyik osztályának tagjai egyetemlegesen vállalták és sok ajándékkal kedveskedtek a kis menekültnek.

— Szakadéka zuhant a halottakoszi a miskolci Ávas oldalán fekvő zsidó temetőnél. A holttestet vivő kocsi, amelyen a kocsison kívül két síratóasszony is helyet foglalt, az est sötétségben a csúszós úton megcsúszott és egy harmincméteres szakadéka zuhant. A kocsi és a síratóasszonyok nem estek bele a szakadéka, de még így is súlyos sérüléseket szenvedtek.

— Leontják a híres szombathelyi Sabaria szállót. A város mérnöki hivatala megállapította ugyanis, hogy az ódon szállót alapos átalakítás nélkül nem lehet üzemben tartani. Valószínűleg új korszerű szállót építenek a lebontott patinás szálló helyébe.

— Lopások. Kilopták a zsebéből börkeztyűjét Gombos István Borz uca 15. szám alatti lakosnak. — A szekérről ellopták gubáját 70 pengő értékben Gellén Lajos gazdálkodó, Kismacs 25. szám alatti lakosnak a Károly Ferenc József úton.

— Ötnapi elzárás peresítésért. A sütéművek készítését korlátozó miniszteri rendelet eltiltotta a peresítésért. A rendelet megjelenése óta Budapesten a perecsárosok mozielőadásokon, színházakban stb. mégis valóságos perechegeket kínáltak előadásra. A rendőrhatalóság megbízottjai megállapították, hogy Schwarz Ernő sütőüzemében 1500 peresített készített és ezeket hozták forgalomba. A VI. kerületi rendőrkapitányság büntetőbírája most ötnapi elzárásra ítélte Schwarz Ernőt.

A jó tanítónőhöz (CSATÓ MÁRIÁHOZ)

Bár az évek elsuhanak is töled,
A te szíved mégis fiatal marad,
Mert, akinek lelke szép s olyan nemes,
Az életen meglásd végig így halad.

Hivatásod szent, de küzdelmes, nehéz,
Egy életen át folyton tanítanl,
Hogy a gyermekek lelkére hulljanak
A tudománynak s lelkednek tical.

Naponta ott vagy a gyermekek között,
Figyelnek reád az apró emberek,
És mintha téd volna mind egy szállg,
Óhajuk, gondjaik mindnek ismered.

És a leánykák: kis életpalánták,
Ugy bálványoznak, rajonganak érted,
Mind nyújtja az újját egytől-egyig,
Mikor a napi feladatot kérjed.

A fogékony gyermeklelket ismered
A tudományba, mint mester vezeted,
Ahol néhéz ott máséval, színekkel —
És szívedben határtalan szeretet.

Tanítsd tovább, a sok-sok gyermeket
A hitre és forró hazaszeretetre,
Mert felmelletted örömmel tanulnak
És van a gyermeknek tanulásához kedve

Ó szeresd, szeresd kis tanítványaid
És féltő gondnal vigyázz is reájuk,
Az élet majd ügyis más mutat nekik...
Míg klesik, hadd legyen szép hát az álmuik!

Dr. Boros Jenő.

Színház, Film, Szórakozás

SZÍNHÁZI MŰSOR:

Pénteken este: Tábori Színház műsora, B) bérletben.

Szombaton délután 4 órakor: Mosolyország, filléres helyárrakkal.

Szombaton este 8 órakor: Tábori Színház műsora A) bérletben.

Vasárnap délután 4 órakor: Gyöngyvirágos huszárcsákó, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este 8 órakor: Tábori Színház műsora.

SZÍNHÁZI IRODA HIREI:

Ma este díszelőadásban a „Tábori Színház” műsora kerül bemutatásra. Nagyméltóságú vitéz dési Bajnóczy József magyar királyi altábornagy úr védnöksége alatt. Az előadás — amely nagyon válogatott és szórakoztató műsorból van összeállítva — iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy a pénztár csak segítséggel tudja a jegyet kiszolgáltatni.

VIGSZÍNHÁZ. „Frankenstein fia” a már ismert receptek szerint készült rémületek filmje, melyet úgy teltűzdeltek háborzongató jelenetekkel, hogy a „Frankenstein unokája” című eljövendő film számára már aligha maradt valami.

SZÍNHÁZI KISTÜKÖR

VITÉZ TOLNAY ANDOR színházgató két napig Budapesten tartózkodott, ahol részt vett a Színházkamara ülésén. Az ülésen a cseretársulati igazgatók a soronkövetkező váltást beszéltek meg.

Február 12-én játsza debreceni szezonja utolsó előadását vitéz Tolnay társulata és február 14-én már vitéz Bánky Róbert igazgató tartja debreceni megnyitó előadását. Ugyanakkor vitéz Tolnay direktor Miskolcon kezdi szezonját. Vitéz Bánky társulata természetesen túlnyomóan prózá előadásokat tart, tehát operettelőadásokat már csak február 12-ig láthat a debreceni közönség és azután legfeljebb csak októberben, az új szezon kezdetén.

RÁDIÓKÖZVETÍTÉS LESZ február ötödikén este a Csokonai Színházból. A „Csókháború” operettét, vitéz Vadász és Fejérnek, a „Bombázlet” szerzőinek új darabját közvetítik Budapest I. hullámbosszán. A darab ősbemutatója egyébként január 31-én lesz és azon a szerzőkön kívül a fővárosi sajtó és színházi világ tagjai is nagyszámúban megjelennek. (Legalább lesz közönség a színházban). Eljön többek közt Sziklay és Sereghy direktor, a Fővárosi Operettszínház igazgatója is, akik lekötötték a „Csókháború” és februárban már Budapestben adják elő.

A „CIRKUSZHERCEGNŐ” február 7-én kerül felújításra és érdekessége, hogy a címszerepet Takács Paula, a hívaló debreceni operaénekesnő játssza s partnere vitéz Tolnay Andor direktor lesz, akinek egyik leghíresebb szerepe a „Mister X”. Takács Paulát egyébként értesülésünk szerint vitéz Tolnay direktor szerződött társulatához

Farsangi naptár

Január 25.: Gazdálkodó Ifjak Bálja a Korona dísztermében.

Tűzharcosok táncestélye a MÁV műhelytelepen.

Február 1.: Csaba-bál az Arany Bikában.

Február 2.: Vasútas MANSZ vacsorája az Arany Bikában.

Február 6.: Gazdász-bál.

Február 8.: Filler Egylet teastje az Arany Bikában.

Február 9.: Ipartestület Bálja az Arany Bikában.

Február 12.: Helyőrségi Tiszti-bál az Arany Bikában.

Február 14.: SZEZFHE-bál az Arany Bikában.

Február 15.: Vasváry Pál-émlék est az Arany Bikában.

Február 22.: Famunkások Álarcos Bálja az Arany Bikában.

Február 23.: Árpád E. E. díszelőadása az Arany Bikában.

x Bárány- és juhús állandóan kapható Robicséknél, Csapó ucca 14. szám.

— A központi egyetemen tegnap délelőtt tették le az esküt a legutóbbi kinevezések alkalmával kinevezett tisztviselők: Koszta József, Meggyesi István, dr Rátz Jenő és Sulyok Sándor hittudományi karhoz beosztott főiskolai gyakornokok és Szabó Eteleka, az egyetemi könyvtárhoz beosztott főiskolai gyakornok.

— Különbíróóság elé állítják ezután Németországban az árdragítót.

— Az Enyingi Török Bálintné Fil-léregylet választmánya legutóbb tartott népes ülésén, melyen öv. Münich Aurélné elnököl, dr Horvay Róbertné ügyvezető elnök előterjesztése értelmében megállapította az Arany Bika nagytermében február 8-án, szombat este tartandó teast bevezető műsorát. Összeállította a meghívót, a fővédnökök, védnökök díszes névsorát s a rendezőseget. A jegyek árúsitását az idén is a Horn Rezső szőnyegáruház vállalta, ahol a jegyek már kaphatók is. A választmány az est ügyeinek minél pontosabb lebonyolítása, az érdeklődők figyelmes felvilágosítása céljából minden hétfőn délután 5 órától ülést tart az evangélikus egyház tanácstermében.

— A malmok megkezdtek a kukorica őrlését. Azok a budapesti malmok, amelyek elkészültek a kukorica őrléshez való berendezéssel, már hozzáfogtak a kukorica őrléséhez. A többi malomban ezidőszent még csak a szerelési munkálatok folynak, de néhány napon belül itt megindulhat a kukoricaliszt készítése. Mint a »Magyar Közgazdaság« írja, a búzalisztet legfeljebb 20 százalékos erejéig burgonyával és bizonyos mértékben kukoricaliszttal keverik kenyérsütési célokra. Az arány előreláthatólag az lesz, hogy 100 kiló búzaliszthez 25 kiló burgonyát és 18–20 kiló tengerlisztet kell majd keverni. A sütési próbák alapján megállapítható, hogy az ilyen keverési aránnyal készült kenyér tartós, nem szárad gyorsan és jóízű.

— Bulgáriában újabb vonatkorlátozások történtek. Tíz személyszállító vonatot beszüntettek.

— A Magyar Turista Egyesület debreceni osztálya ülést tartott, melynek keretében elnökség javaslatára a megüresedett titkári állás teendőinek ellátására Kökényessy Katalint kérték fel, aki készségesnek mutatkozott a megbízatás vállalására. Mindennemű turista ügyben hozzáfordulhatnak a tagok és az érdeklődők, a Városi Takarékbán, a délelőtti órákban, készséggel ad tájékoztatást. Elhatározta a gyűlés, hogy február hó elsején farsangi turista összejövetelt rendez a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületével karöltve, a Kossuth ucca 51. szám alatt levő klubhelyiségben. A február hó negyedikén tartandó vetített képes előadásra is felhívta az osztálytagok és érdeklődők figyelmét az elnök. Ez alkalommal dr Schermann: Szepesség paradicsoma c. szobrászati képeket magában foglaló előadás lesz műsoron, félhat órákor a múzeumban. Felhívta elnök még a figyelmet a budapesti turista anket tárgyisorozatára.

Kerékpártolvajokat fogtak el Hajdúhadházon

Két év óta lopkodják a kerékpárokat

A debreceni zsidóházban Vass Sándor piaci árus, akinek az állomás elöl lopták el a kerékpárját, felismerte gépét egy munkásnál, aki elmondotta, hogy egy hajdúhadházi legénytől vásárolta meg. Elég jó személyleírást adott az eladóról és így indult el a nyomozás, mely végül is egy kerékpártolvajbanda leleplezésére vezetett, melynek tagjai két év óta lopkodták a gépeket. A csendőrség jelentése szerint a tolvajok Molnár Sándor, Molnár András és Jenei Imre, akik Debrecenben is követtek el hat kerékpárolpást. A főposta és az állomás elöl vitték el a gépeket. A házkutatás során több kerékpáralkatrészt és két kerékpárt találtak a csendőrök. A nyomozás folyik tovább a kerékpártolvajok ügyében.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter Hadházy László hajdúhadházi községi díjnokot számgyakornokká kinevezte.

— Keszthelyi Szabó Bertalan a hajdúnánási kir. járásbíróság nyug. elnöke, 70. éves korában Budapesten meghalt. A Dobrossy, Bónyi, Dobozy, Nánássy, Hegedűs, Belényessy családok gyászolják.

— Az amerikai katonai bizottság Clipper óriás repülőgépen megérkezett Lisszabonba.

— A svájci Wallis kantonban az Anniviers-völgyben aranyra bukkantak. Megállapították, hogy az aranytartalmú kőzet tonnáknént száz gramm aranyat tartalmaz, tehát bányászata kifizetődik.

— Kiverték a szemét jéghokkizás közben Balázs Lajos makói gimnázistának. A gyermek mindkét szemére megvakult.

— Abaujszemerén, a kastély közelében kőkorszakbeli, 4500 éves lakótelep maradványait találták meg. Több értékes lelet került elő a föld alól.

— Megölte az alkohol Hernyák Ignác 56 éves kiskunhalasi iparost, aki egy vendéglőben hat liter bort fogyasztott, majd lakásán tovább ivott. Az idős férfit reggel holtan találták meg szobájában. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy alkoholmérgezésben halt meg.

— A szőnyegtolvajok állandóan garázdálkodnak a városban és tömegesen lopták el az előszobákban és folyosókon leterített szőnyeget. A tegnapi napon Moskovics Adolfiné Simonffy ucca 34. szám alatti lakos tett feljelentést a rendőrségen, mert verandájáról két darab szőnyeget 60 pengő értékben elloptak.

— Fejberugta a 16 Barna Péter 60 éves debreceni favágót, akit a klinikán vettek ápolás alá. A sérülése nem életveszélyes.

— Notárius okmánytolvajok után nyomoz a debreceni rendőrség. Az utóbbi időben számos feljelentés érkezett a debreceni rendőrségre irattolvajok miatt. A tettesek valószínűleg szélhámosokakra akarják felhasználni az okmányokat. A tegnapi napon is Thoman Jenőné, Csapó ucca 13. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tolvaj ellen, aki a Csapó uccai piacon ellopta kosarából házassági és születési anyakönyvi kivonatát. A károsult elmondotta, hogy az anyakönyvi hivataltól, ahol az iratokat kiváltotta, követte valaki és valószínű, hogy ez lopta el az okmányokat. A rendőrség megindította a nyomozást az irattolvajok leleplezésére.

— Ez lesz az igazi gyémántjubiläum. Az indiai mohamedánok elhatározták, hogy vezérüket, Aga kánt, 1945-iki gyémántjubiläumára saját testsúlyának megfelelő gyémánttal ajándékozzák meg. Aga kán 275 font súlyú, tehát 623.000 karátnyi gyémántra lenne szüksége, ami 25 millió dollárnyi összegnek felel meg. Aranyjubiläum alkalmából 1935-ben a kánnak saját testsúlyát kétszer meghaladó aranyéremet adományoztak.

1941. január 24., péntek. 7

Gyászrovat

Greczko Sándor ny. banktisztviselő temelése

Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra Greczko Sándor ny. banktisztviselőt, dr Végvári Sándor rendőrtanácsos édesatyját. A temetésen megjelent nagyszámú gyászkozsónságraiban ott láttuk a debreceni rendőrség tisztikarának és detektívtestületének számos tagját, élén Komlóssy Pál rendőrfőtanácsos, Szabó Gyula és Czákó Zoltán rendőrtanácsos, dr Könyöky József rendőrkapitány, dr Padányi Zoltán rendőrfogalmazó, dr Kruppa József rendőrfelügyelő és Császár Péter detektívfelügyelővel. A gyászszertartást dr Láng Pál pápai kamarás végezte, nagy papi segédlettel.

— Tanics Péter nyug. csendőrhadnagy temetése pénteken három órakor lesz a Köztemető II. A) ravatalozójából. Gebauer-cég rendezi.

— Kiss Lajos 80. éves korában elhunyt. Temetése szombaton három órakor lesz a Köztemető II. A) ravatalozójából. — Debreceni Kiss József cigányprimás édesapját gyászolja az elhunytban. Gebauer-cég rendezi.

— Dalmi István nyug. MÁV altiszt 78. éves korában elhunyt. Temetése vasárnap két órakor lesz a Köztemető díszravatalozójából. Lakás: Lorántffy ucca 18. sz. Gebauer-cég rendezi.

— Csorba József m. kir. főmérnök, tartalékos főhadnagy, 50. éves korában elhunyt. Temetése vasárnap félég órakor lesz a Köztemető díszravatalozó terméből. Lakás: Kőlesey ucca 7. szám. Gebauer-cég rendezi.

— Franku Sándor temetése ma délután kettő órakor lesz a harmas teremből, Fehértői vállalatának rendezésében.

— Véres cigánylakodalmom volt Kiskunhalason. Összeveszték a cigányok és a dulakodás során Jakab Lajos töben leharapta Jakab István orrát.

— Megfagyott csecsemőt találtak. Az elmúlt napokban a nagytályai vasútállomástól mintegy 800 méternyire megfagyott csecsemőt találtak a vasúti sínek mentén A csecsemő 1–2 hónapos lehetett s hogy élve tették ki a fagyba, mutatta az, hogy körülötte a teste melegtől megolvadt a hó. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást és megállapította, hogy a csecsemőt nem dobták ki a vonatból, hanem a nagytályai állomásról vitték ki a helyszínre. A tettes lábnyommal felismerhetők voltak a hóban. A csendőrség az elvetemült anyát kinyomozta s letartóztatta.

— Új nagy cseppkőbarlangot fedeztek fel Erdélyben. Gyergyóbetűs községtől mintegy 15 kilométernyire a Tölgyes-fel vezető úttól alig 300 méternyire új nagy cseppkőbarlangot fedeztek fel. A csiki turisták az Erdélyi Kárpát Egyesület csikszéki osztályának tagjai több mint három kilométer hosszúságban már bejárták a nagyszerű természeti látványosságot nyújtó barlangot.

— Megölte a pálinka. Perényi András 51. éves földműves, harsányi lakos, Helecsabára vitt örömlí valót az egyik malomba. Utközben betért egy kocsmába, megivott három és fél deciliter 50 fokos rumot, majd egy kis füveg pálinkát. Az ital elfogyasztása után holtan esett össze.

— A most elhunyt Bi-Pi-ről, a cserkészek világhíré, „nagy főnökéről” elevenít fel derűs történetet egyik külföldi lap. Lord Baden-Powel ifjúkorában Indiában volt katonatiszt s egy ünnepi lakoma alkalmával, amelyet egy vidéki város új katonai parancsnokának tiszteletére rendeztek, beszélgetni kezdett egy előkelő idős hölgyvel. „Voltaképpen melyik az új katonai kormányzó?” kérdezte Bi-Pi az idős hölgyet. A hölgy egy nyurga, rettenetesen sovány úrra mutatott. „Szent Isten, — kiáltott fel Bi-Pi, — ez a sovány éhenkórász?” „S tudja ön, hogy én ki vagyok?” — kérdezte a lady. „Sajnálom, de igazán nem tudom”. „En vagyok a katonai kormányzó felesége” — mondta féligviden az idős hölgy. Bi-Pi egy pillanatra nem jutott szóhoz a megdöbbenéstől, de aztán feltalálta magát. „S tudja Mylady, hogy én ki vagyok?” — kérdezte. „Sejtelnem sincs róla”, — mondta csodálkozva a lady. „Hála Istennek!” mondta megkönnyebbülten Bi-Pi s nyomtalanul eltűnt a vendégek tömegében.

